

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2024, 24(2): 514-524, doi: 10.11616/asbi.1453302

Birinci Dünya Savaşı Sonrası Avusturya Cumhuriyeti'nde Millî Kimlik İnşası (1919-1938)

The Building of National Identity in The Austrian Republic After The World War I (1919-1938)

Gökberk YÜCEL¹, Fatih DOĞAN²

Geliş Tarihi (Received): 15.03.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 07.05.2024

Yayın Tarihi (Published): 31.07.2024

Öz: Avusturyalı kimdir? Avusturyalı kimliğinin terkinde hangi unsurlar ön plana çıkmıştır? Etnik ya da din merkezli bir aidiyet midir yoksa siyasi bir mensubiyete ve iradeye mi müstenittir? Bu çalışma, kıta Avrupası'nın son çok uluslu imparatorluğu Avusturya-Macaristan Devleti'nin dağılışı sonrası kurulan Birinci Avusturya Cumhuriyeti'nde millî kimlik inşa sürecini ve bu süreç içerisinde milliyetçiliğin çatallaşan yollarını ihtiva etmektedir. Yoğunluklu olarak Almanca literatürün tarandığı çalışma, kavramsal olarak millî kimlik inşa süreci ile sınırlandırılmıştır; bilvesile çalışmada Avusturya Cumhuriyeti'nin kuruluş yılı ile Nazi Almanya'sının ilhaki arası dönem incelenmiştir. Birinci Cihan Harbi sonrasında Avusturya'da milliyetçilik, sosyal demokratların ekonomik sebeplerle Almanya'yla birleşme motivasyonu bağlamında panist-bütünleşmeci anlayışla melezleşmiştir. 1930ların başında ise milliyetçilik, ideolojik mutasyona uğrayarak klerikal faşizme dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Avusturya, Ulus İnşası, Milliyetçilik, Klerikal Faşizm

&

Abstract: Who is an Austrian? What elements have been emphasized in the formation of Austrian identity? Is it based on ethnic or religious affiliation, or rather on political membership and determination? This study delves into the political process of national identity construction in the First Austrian Republic, established after the dissolution of continental Europe's last multi-national empire, the Austro-Hungarian Empire, and examines the divergent paths of nationalism within this context. The research, which mainly reviews literature in German, is conceptually confined to the process of constructing national identity; thus, it focuses on the period between the establishment of the Austrian Republic and its annexation by Nazi Germany. Following World War I, nationalism in Austria merged with the Pan-Germanist integrative perspective in the context of the Social Democrats' economic motivation for unification with Germany. By the early 1930s, nationalism underwent an ideological mutation and transformed into clerical fascism.

Keywords: Austria, Nation Building, Nationalism, Clerical Fascism

Atıf/Cite as: Yücel, G, Doğan, F. (2024). Birinci Dünya Savaşı Sonrası Avusturya Cumhuriyeti'nde Millî Kimlik İnşası (1919-1938). *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 514-524. doi: 10.11616/asbi.1453302

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Doç. Dr., Gökberk Yücel, Amasya Üniversitesi, gokberk.yucel@amasya.edu.tr. (Sorumlu Yazar)

² Dr. Fatih Doğan, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, fatih.dogan@ytb.gov.tr.

1. Giriş

Avusturyalı kendine ben neyim sorusunu sorduğunda, yalnızca özgürleştirilmiş kardeşleri tarafından sözde iç Avusturya topraklarında, Avusturya federal devletinde terk edildiğinde, kendisiyle baş başa kaldığında, en basit ve en iyi cevabı bulunabileceği açıktır.

Ben Avusturyalıyım. Peki bu ne anlama geliyor? Avusturyalı nedir?
Avusturyalılık kaybetmeden vazgeçebileceğiniz bir şey mi, kaybettiğiniz dışsal bir şey mi?
Avusturyalılığımı bir elbise gibi çıkarıp başka bir elbise giyebilir miyim?

Richard v. Schaukal³

Richard v. Schaukal'ın sözleri, esasında her toplumun "ben kimim" sorusuna dair cevap arayışlarının, bilvesile modern ulus devletlerin doğum sancılarının özeti mahiyetindedir. Ulusun fertlerini -*muhayyel*-kardeşlik bağlarıyla bağlayan, onlara müstesna ve biricik evlerini inşa eden düşünsel kodları ve politik koordinatları ihtiva eden milliyetçilik, her coğrafyanın kendi dinamiklerine göre değişim göstermekte olup; mevcut siyasî yapıları parçalayıcı, ayrılıkçı karakter taşıyabildiği gibi dağılan siyasî yapıları reforme ederek birleştirici niteliğe haiz olabilir. Bu husus milliyetçiliğin siyasî mühendisliğinde kurumsal ve toplumsal düzeni nasıl dizayn edeceğiyle, millî kimlik inşa sürecinde hangi araçları baskın olarak kullanacağıyla ilintilidir. Lakin normatif esaslara tabii bu sürecin siyasî ve toplumsal gerçeklikle bağlantısı birtakım komplikasyonlara da sebebiyet verebilir. Zira diğer ideolojilerle eklektik yapısı göz önüne alındığında milliyetçilikler, İtalyan Faşizmi ve Nazi Almanya'sı örneklerinde olduğu gibi ideolojik mutasyonlara uğrayabilir ya da farklı siyasî ve içtimâî unsurlarla melezleşebilir.

Birinci Cihan Harbi sonrasında kıta Avrupası'nın son çok uluslu imparatorluğu Avusturya- Macaristan'ın parçalanması ve bünyesinden Çekoslovakya, Macaristan, Yugoslavya ve Polonya gibi bağımsız devletlerin ortaya çıkması, 10 Eylül 1919 tarihinde imzalanan St. Germain Barış Antlaşmasıyla İmparatorluğu yeni adı, kimliği ve ulus devletiyle tanıştırmıştır: "Birinci Avusturya Cumhuriyeti." Bu tanışıklığın Avusturya ahalisinde nasıl karşılık bulacağı ve Avusturya siyasetini nasıl şekillendireceği muamma konusu olmuştur. Mamafih beslendiği kaynaklar ve temas ettiği diğer ideolojik formlar göz önüne alındığında genç cumhuriyetin millî kimlik/devlet inşasında milliyetçiliğin siyasî koordinatları ve istikameti önem taşımıştır.

Bu çalışmada Birinci Avusturya Cumhuriyeti'nde (1919-1938) ulusal kimlik inşasının hangi zeminde ve hangi parametreler üzerinde, nasıl gerçekleştiği sorularına cevap aranacaktır. Çalışmada Almanca literatür yoğunluklu olarak taranmış olup; Türk akademik literatürüne aktarılmaya çalışılmıştır. Böylece Türk akademik literatüründe bu konuyla ilgili boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Çalışma kavramsal olarak Avusturya'da millî kimlik inşa süreci ile sınırlandırılmıştır; bilvesile çalışmada Avusturya Cumhuriyeti'nin kuruluş yılı ile Nazi Almanya'sı tarafından ilhak edildiği döneme odaklanılmıştır. Çalışmada teorik çerçeveyi ihtiva eden müstakil bir başlık tercih edilmemiş; millî kimlik inşalarına ilişkin teorik yaklaşımlar, Avusturya Cumhuriyeti'nde oluşan siyasî-ideolojik iklim çerçevesinde Avusturyalı siyasî aktörler üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışmada ilk olarak genç cumhuriyete adını veren "Avusturya" isminin tarihsel arkaplanına yer verilmiştir. Daha sonrasında Birinci Avusturya Cumhuriyeti'nin politik ikliminde baskın ideolojiler olarak zuhur eden "panist-bütünleşmeci milliyetçilik" ile "klerikal faşizm" çerçevesinde cumhuriyetin millî kimlik politikaları incelenmiştir.

2. Tarihsel Arkaplan: İmparatorluğun "Avusturya" Mirası

Avusturya kavramı, tarihsel olarak ilk defa 1 Kasım 996 yılında İmparator Otto döneminde yazılı kayıtlarda "Ostarrichi" şeklinde yer almış olsa da bir topluluktan ziyade bir bölgeyi (doğuda yer alan bölge) ifade etmek için kullanılmıştır (Niederstätter, 2007: 27; Santifaller, 1947: 149-162). Avusturya ifadesi, 14. yüzyılda Habsburglara ait toprakları ifade eden imparatorluk olarak tanımlanmış; 18. yüzyıldan itibaren de "Avusturya Monarşisi" resmî belgelerde yerini almıştır. 1804 yılında İmparator Franz, imparatorluğun

³ Söylevin tamamı için bkz. Suchy, 1947: 310-312.

dağılmaya başlamasına karşı kendisini "Avusturya İmparatoru" ilan etmiş; 1809 yenilgisinden sonra Avusturya monarşisi, denize erişimi olmayan, karayla çevrili bir devlet halinde gelmiştir (Bruckmüller, 2021: 104).

1776 Amerikan Devrimi ile 1789 Fransız İhtilali'nin yarattığı siyasî etki ve hassaten Napolyon'un Avrupa sathına yayılan hakimiyetiyle baş gösteren milliyetçilik rüzgârı, imparatorlukları milli kurtuluş hareketlerine mütenasip çözüme tehditleriyle karşı karşıya bırakmıştır. Avusturya İmparatorluğu da bu durumdan ziyadesiyle etkilenmiştir. Macar Prensi II. Ferenc Rakoczi'nin 1703 yılında Avusturya'ya karşı başlattığı ayaklanma bastırılmış, "pragmatik yaptırımlar" neticesinde Macaristan, İmparatorluğun egemenliğinde kalmıştır (Molnar, 2011: 139, 166). Napolyon'un hakimiyeti sonrası dağıntık Cermen halkları, 1815 Viyana Kongresi'nde Avusturya'ya bağlı zayıf konfederasyonlar şeklinde yeniden yapılandırılmışlardır. Böylece Almanya ve İtalya'nın Avusturya hinterlandını tehdit edecek şekilde güçlenmesinin önüne geçilmiştir (Önsoy, 2013: 436).

1815'te Avusturya'nın tahkim edilen imparatorluk yapısı, 1848-49 Macar bağımsızlık hareketiyle yeniden bölünme tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır. Lajos Kossuth liderliğinde liberal ve milliyetçi Macar bağımsızlık hareketi, Avusturya monarşisiyle mücadele ederken aynı zamanda feodal kalıntıları ortadan kaldırarak bağımsızlık hareketinin toplum tabanına yayılmasını hedeflemiştir. Bilvesile 31 Nisan Kanunları çerçevesinde Macar dili, resmî dil olarak ilan edilmiş ve Aziz Stephan Krallığının tüm toprakları, Macarların siyasal vatanı olarak kabul edilmiştir (Molnar, 2001: 177-181, 210-211; Taylor, 1948: 60; Rapport, 2008: 141-142). Lakin 1848-49 Macar bağımsızlık hareketi Avusturya tarafından bastırılmış, 1867 yılında Avusturya İmparatoru Franz Joseph Macaristan krallık tacını giymesine devlet, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu adını almıştır. İki bölgeden oluşan imparatorlukta, Avusturya kavramı imparatorluğun yalnızca batı bölgesiyle özdeşleştirilmiştir (Bruckmüller, 2021: 136).

3. Avusturya Cumhuriyeti'nde İki Tarz-ı Kimlik İnşası

Bu ülkenin her zaman kendine özgü bir durumu vardı.

Bir düklük vardı ama zaten doğudaki sınırdaydı ve savunmanın yanı sıra bir köprü vazifesi görmüştü.

Monarşi vardı ve ısrarla ilerlemeyi, başka bir yerde olabileceğinden daha anlamlı bir şekilde birleştirdi.

Ve nihayet Cumhuriyet...⁴

19. ve 20. yüzyıllarda ister muhayyel ister icat edilmiş isterse de etnik yapıların modern uzantıları olarak telakki edilsin uluslaşma ve ulus devletlerin kuruluş süreçleri uluslararası sisteme mührünü vurmıştır. Bilvesile ulus devletlerin kuruluş süreçleri tarih yazımları, coğrafya tasavvurları ve kimlik tahayyüllerine müstenit toplumların ideolojik/doktriner endoktrinasyonunu ihtiva etmiştir. Bu noktada 1789 Fransız İhtilaliyle başlayan ve 1848 devrimler dönemiyle liberal bir mahiyete sahip olan milliyetçilik, 20. yüzyılın başında "panist (bütünleşmeci)" karakteriyle irredantist ve revizyonist bir nitelik taşımaya başlamıştır. Buna mukabil Birinci Cihan Harbi sonrasında 1918 Wilson Prensiplerinden "self determinasyon" ilkesine bağlı olarak "teritoryal (toprağa bağlı) milliyetçilik" irredentist hareketlerin siyasî panzehri olarak telakki edilmiştir.

Birinci Cihan Harbi sonrası siyasî iklimde İmparatorluğun cümle halklarını monarşiye bağlayan Avusturyalı kimliğinin içi boşalmıştır. Zira 10 Eylül 1919 tarihinde imzaladığı St. Germain Barış Antlaşması ile İmparatorluk, monarşiden kopan Çekoslovakya, Macaristan, Yugoslavya ve Polonya'yı tanıyacağını deklare etmiş; 10 Eylül 1919 tarihinde ise "Avusturya Cumhuriyeti" adıyla cumhuriyet rejimine geçmiştir (Bruckmüller, 2021: 165-166). Bu bağlamda İmparatorluğun Almanca konuşan Avusturyalıları yeni bir gerçeklikle tanışmışlardır: parçalanmış/bölünmüş imparatorluk (Wodak v.d., 2009: 589). Monarşi sonrası demokratik bir yönetime geçiş süreci başlasa da toplumun büyük bir kısmında demokratik düzen içinde güvenli bir gelecek inşası şüpheyle karşılanmıştır. Güvenli gelecek inşasına yönelik şüphenin temelinde ise aidiyet duygusunu tahkim edecek millî kimliğin nasıl oluşturulacağına dair siyasî tasavvurun muğlak kalması bulunmaktadır. Zira Friedrich Heer (2001: 9), sahip oldukları tarihsel deneyim bağlamında Avrupa'da Avusturya yurttaşları kadar kimlik krizleri yaşayan bir başka ülkenin olmadığını belirtmektedir. Bahse konu kimlik krizleri, Birinci Cihan Harbi sonrası İmparatorluğun Almanca konuşan haklarında

⁴ Söylevin tamamı için bkz. Schweinberger, 1947: 297.

kültürel ve siyasî olarak biz kimiz sorusuna tutarlı, istikrarlı ve inandırıcı bir cevap verilememesinden kaynaklanmıştır. Avusturya'da kimlik krizi, yeni kurulan devletin ismi, kimliği ve millî sembolleri (bayrak, marş v.b.) noktasında dahi siyasî ve toplumsal bir mutabakatın oluşmamasıyla sonuçlanmıştır.

Mart 1919'da ülkenin adının ne olması gerektiği hususunda "Innsbrucker Nachrichten" gazetesinin yaptığı kamuoyu araştırmasında, Avusturya ismi kadar "Alman-Avusturya" isminin de kabul görmediğini belirtilmiştir. Gazete, "ülkede yaşayanlara mutlu olabilecekleri yeni bir ev inşa edin; geçmiş günlerden kalma romantik bir isim değil" ifadelerine yer verirken; düzenlediği ankette Yüksek Almanya, Doğu Almanya, Yeni Almanya, Genç Almanya, Alp Ülkesi, Alp İmparatorluğu, Doğu Alp Ülkesi, Alp Cumhuriyeti, Alman Dağ İmparatorluğu gibi muhtelif ülke isim teklifleri, yaşanan kimlik krizini özetler mahiyette olmuştur (Plaschka v.d., 1995: 290). Ülkenin ismine yönelik tartışmalara millî bayrağın tasarımı ve millî marşın tematik vurguları üzerinden vuku bulan siyasî kutuplaşmalar ve toplumsal ayrışmalar da eşlik etmiştir. Bu bağlamda Avusturya Sosyal Demokratları, Monarşi karşıtlığı ve Almanya'yla politik yakınlaşma gayeleri doğrultusunda millî bayrağın "siyah, kırmızı ve altın" renklerinden oluşması gerektiğini savunurken; Muhafazakârlar, Monarşi mirası ve kadim geleneği sembolize etmesi bakımından "kırmızı, beyaz ve kırmızı" renklerine sahip çıkmışlardır (Kriechbaumer, 2001: 37). Siyasî ve toplumsal ayrışmanın izdüşümü millî marş krizinde de kendisini göstermiştir. Cumhuriyetin ilânı sonrasında ulus devlet kimliğine mütenasip yeni bir marş Karl Renner tarafından kaleme alınmış ve 1920 yılında Wilhelm Kienzl tarafından bestelenmiştir. "Alman-Avusturya sen muhteşem bir ülkesin (Deutschösterreich, du herrliches Land)" adlı marşın temel vurgusu pan-cermenizm olmuştur. Devletin adının "Avusturya Cumhuriyeti" olmasına bakılmaksızın bu ifadenin kullanılması büyük tartışmalar yaratmıştır (Plaschka v.d., 1995: 295). Bruckmüller'e göre (1996: 102); bu yeni marş pek popüler olmamış ve muhafazakâr siyaset onu her zaman solun bir eseri olarak değerlendirmiştir. 1929 yılında ise Ottokar Kernstock tarafından "Sonsuz Kutsanmışlık (Sei gesegnet ohne Ende)" adlı, Monarşi mirasını ve dinî unsurları referans alan yeni bir marş yazılmış ve 1938'e kadar yürürlükte kalmıştır (Diem, 1995: 134-147).

Yeni devletin isim, bayrak ve marş tartışmalarının yanında Avusturya halkının geleceğe ilişkin irade beyanları da parçalı toplum görüntüsü vermiştir. Viyana dışındaki eyaletlerin yeni cumhuriyete karşı tutumları müspet olmamıştır. Vorarlberg eyaletinde 11 Mayıs 1919'da yapılan referandumda %80 çoğunluk İsviçre'ye katılmak istemiş; Tirol eyaletinde ise, Kuzey Tirol'ün Bavyera'ya ilhak edilmesi tartışılmıştır (Bruckmüller, 2021: 166). Benzer referandum talepleri farklı eyaletlerde de devam etmiştir. Bununla beraber 1921 yılında Salzburg'da bir referandum düzenlenmiş ve büyük çoğunluk Almanya ile birleşme yönünde görüş bildirmiştir (Schultze-Rhonhof, 2003: 96).

Kimlik krizinin yoğun seyrettiği bu atmosferde Avusturya'da millî biyografik hikâyenin nasıl yazılması hususundaki tartışmalar, muhtelif ideolojik yaklaşımları da doğurmuştur. Sosyal Demokratlar, ülkenin içerisinde bulunduğu iktisadi buhrana ve kültürel sebeplere istinaden Almanya ile birleşme gayesini "panist-bütünleşmeci milliyetçilikle" pragmatikleştirirken; Avusturya Hıristiyan Sosyal Partisi, Almanya ile birleşmeye mesafeli bir duruş sergilemiş, daha çok Monarşinin mirasını sahiplenmeye çalışmıştır (Rauchensteiner, 2021: 32). Avusturya'da ideolojik yaklaşımların birbirinden farklı kaynaklardan beslenmesi ve müşterek bir kurumsal kimlik oluşturmaması siyasetin kutuplaşmasına sebebiyet vermiştir. Mevzu bahis siyasî kutuplaşma, toplumdaki gergin fay hatlarının kırılmasına yol açmış ve özellikle 1930'larda ağırlığını hissettiren muhafazakâr milliyetçilik, muhafazakâr-dini tonların araçsallaştırılmasıyla "klerikal faşizme" evrilmiştir.

3.1. Avusturya'da Panist-Bütünleşmeci Milliyetçilik: Alman-Avusturya Cumhuriyeti

Birinci Cihan Harbi sonrası Avusturya'da siyasî istikrarın sağlanamamasındaki birincil faktör derin ekonomik buhranlar olarak kabul edilebilir. Zira Habsburg ekonomi ağı yok olmuş; bilvesile Çekoslovakya'daki Alman sanayisinin ve Macaristan'ın tarım alanlarının Avusturya'yla bağlantısı kesilmiştir. Bununla beraber hayat pahalılığı giderek artarken, gıdaya erişim imkanları zorlaşmış ve iş arayan işsizlerin sayısı 800.000'e kadar yükselmiştir. Bu olumsuz tabloya ilaveten Avusturya dış borçlarını ödeyemeyecek hale gelmiştir (Schultze-Rhonhof, 2003: 98). Ekonomideki bu tablo toplumsal sorunları beraberinde getirmiş, küçülen Avusturya'nın güçlü ve müreffeh ülke olmak adına "Alman özlemi"ni

siyasette tetiklemiş (Hanisch, 2011: 143), bu sebepler kimlik inşasında panist-bütünleşmeci milliyetçiliği ön plana çıkarmıştır. Avusturya'nın Almanya'yla birleşme politikasının ekonomik sebepler dışında bir diğer sebebini, hukukî ve siyasî saiklerle İmparatorluğun mirasını reddetme iradesi oluşturmuştur. Hanische'ye göre; yeni cumhuriyetin önündeki en büyük sorun uluslararası hukuk zaviyesinden Habsburg Monarşisi'nin yasal halefi olmasıydı. Zira savaş suçu ve olası tazminatlar da bu soruna bağlıydı.⁵ Bu bağlamda harbin bitimine yakın İmparatorluk parlamentosunun Alman kökenli milletvekilleri Ekim 1918'de toplanmışlar ve Alman-Avusturya (Deutschösterreich) Geçici Ulusal Meclisini kurmuşlardır (Wodak v.d., 2009: 51). 30 Ekim 1918 tarihinde ise geçici ulusal meclis "Alman-Avusturya Cumhuriyeti"nin ilk hükümetini atamış, bunu müteakip 11 Kasım 1918 tarihinde İmparator I. Karl, Feragat Beyannamesi imzalamak durumunda kalmıştır (Bruckmüller, 2021: 165-166; Pensold v.d., 2015: 55-56).

12 Kasım 1918'de Avusturya'da panist-bütünleşmeci milliyetçiliğin siyasî adımları atılmış, Alman-Avusturya Geçici Ulusal Meclisi tarafından kabul edilen anayasada "Alman-Avusturya demokratik bir cumhuriyettir (madde 1)" kararı alınmış, bilvesile yeni cumhuriyet "Alman Cumhuriyeti'nin bir parçası (madde 2)" olarak telakki edilmiştir. 21 Kasım 1918 tarihinde ise yeni cumhuriyetin "Habsburg'daki tüm Almanları temsil ettiği" belirtilirken, Alman-Avusturya Devleti'nin tüm Alman yerleşim bölgelerinin yegâne siyasî otoritesi olduğu deklare edilmiştir (Schultze-Rhonhof, 2003: 94-95).⁶ Mamafih Avusturya'nın Almanya ile birleşmesini savunanların yeni ülke tasavvurları, büyük bir imparatorluğun enkazı üzerine değil, birleşik bir ulus devlet olma gayesine yönelik teşkil etmiştir. Dolayısıyla yeni cumhuriyetin ihtiyaç duyduğu verimli endüstri ve önemlisi sermaye ancak Almanya ile birleşme yoluyla sağlanacağı öngörülmüştür (Rauchensteiner 2021: 28).

Avusturya hükümeti bir taraftan Almanya ile bütünleşme adımlarını atarken diğer taraftan uluslararası destek bulma çabası içerisine girmiştir. Bu bağlamda 15 Kasım 1918'de Amerikan Başkanı Wilson'a gönderilen telgrafta Avusturyalıların Alman köklerine vurgu yapılarak self determinasyon iradesi şu şekilde ifade edilmiştir (Kerekes 1974: 18-19):

"Avusturya'daki Alman halkının bu özelemlerini, sık sık dile getirdiğiniz ilkeler doğrultusunda destekleyeceğinizi umuyoruz. Sayın Başkan, siz, daha önce Avusturya devletine bağlı olan Polonyalıların, İtalyanların ve Güney Slavların, Avusturya dışındaki ulusal devletleriyle birleşme hakkını savundunuz; Aynı hakkı Avusturya'daki Alman halkına da tanıyacağınızdan eminiz."

16 Şubat 1919'da ilk kez kadın ve erkeklerin oylarıyla kurucu meclis seçilmiş, yeni devlet demokratik bir temsil organına kavuşmuştur. Sosyal Demokratlar 72 sandalyeyle nispi çoğunluğu elde ederken, onları 69 sandalyeyle Hıristiyan Sosyal Partisi izlemiştir. 1911'den bu zamana siyasi faaliyetlerini sürdüren Alman Milliyetçileri 26 temsilciyle üçüncü sıraya yerleşmiştir. Seçimleri müteakip Sosyal Demokratlar ve Hıristiyan Sosyalilerden mürekkep koalisyon hükümetinde Sosyal Demokrat Karl Renner, Şansölye, Hıristiyan Sosyal Jodok Fink ise Şansölye Yardımcısı olmuştur (Hanisch, 2011: 166-167).

Yeni hükümet, bu noktada Alman-Avusturya Cumhuriyetinin kurulması adına ikinci adımı atmış; 2 Mart 1919 tarihinde Avusturya Milletvekili Otto Bauer ve Almanya Dışişleri Bakanı Kont von Brockdorff-Rantzau, Avusturya'nın Alman Cumhuriyeti'yle birleşmesine ilişkin antlaşmayı imzalamışlardır (Schultze-Rhonhof, 2003: 94-95). Lâkin her iki ülkenin de kendi iradeleriyle almış olduğu birleşme kararına karşı Schultze-Rhonhof'un tabiriyle (2003: 95) "muzaffer güçler iki ulusun self determinasyon hakkına müdahale etmişlerdir". Zira bahse konu anlaşma sonrası Avusturya barış heyeti St. Germain'e ulaştığında, kendilerine Avusturya Cumhuriyeti'nin Almanya'ya katılmasının mümkün olmadığı ve mağlup Avusturya'nın kendisine "Alman-Avusturya" adını vermesine izin verilmediği ifade edilmiştir. İtilaf

⁵ Bu saikle Alman-Avusturya Devleti Dış İşleri Bakanı Otto Bauer, Hans Kelsen'i Alman Avusturya devletinin uluslararası hukuka göre durumu hakkında bir rapor yazması için görevlendirmiştir. 29 Kasım 1918'de tarihli rapora göre uluslararası hukuk ilkelerine göre bir devletin tarih sahnesinden silinmesi halinde, yeni devlet veya devletler eski devletin hak ve yükümlülüklerine ilişkin genel bir hukuki mirası söz konusu olmazdı. Nihayetinde Yeni devlet olarak tasavvur edilen Alman-Avusturya Devleti, kimseye savaş ilan etmemiş ve bu nedenle barış yapmasına gerek yoktu. Ancak, Alman-Avusturya'nın İtilaf Devletleri tarafından monarşinin bir kalıntısı olarak ilan edilmesi ve bu nedenle savaş tazminatlarının tüm yükünü üstlenmek zorunda kalması tehlikesi halen bulunmaktaydı. Zira St. Germain Devlet Antlaşması'ndan Avusturya'nın savaştaki sorumluluğunda ısrar edilmiştir (Hanisch, 2011: 151-152).

⁶ Alman-Avusturya Cumhuriyeti geçici anayasası için bkz. <https://alex.onb.ac.at/cgicontent/alex?apm=0&aid=sgb&datum=19180004&seite=00000004&size=45>, (Erişim Tarihi: 03.05.2024).

devletlerinin bu tutumu, Avusturya'ya karşı görünse de temel sebep Almanya'nın daha fazla büyümesine engel olmaya çalışmalarıdır (Pelinka, 1990: 128).

St. Germain Barış Antlaşması'yla Almanya ile birleşme teşebbüsü akamete uğramış, bu husus Avusturya'da derin bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Zira 1918-1919 yılları arasında Alman- Avusturya Cumhuriyeti'nin dışişleri bakanlığı yapan Otto Bauer 1923 yılında kaleme aldığı "*Avusturya Devrimi*" adlı eserinde Almanya ile birleşme teşebbüsünün Habsburg mirasına dayanmadığını, sadece Monarşinin Alman bölgelerini özgür bir topluluk halinde birleştirmek gayesini ihtiva ettiğini belirtmiş; bilvesile Bauer'e göre barış anlaşması kendilerine nefret edilen bu ismi dayatmıştır (Plaschka v.d., 1995: 295).

3.2. Avusturya'da Faşizmin Yükselişi: Monarşi Mirası ve Katolik Kimliği

Avusturya kavramı, muhafazakâr bir geleneğe sahip Hristiyan Sosyal Partisi ve dönemin Katolik entelektüelleri tarafından gelenekten geleceğe kurulan bir köprü olarak addedilmiştir. Onlara göre Avusturyalı ifadesi, Habsburg İmparatorluğu'nun geleneğini taşıyan ideolojik-politik bir kavrama karşılık gelmekteydi. Bu bağlamda Habsburg İmparatorluğu'nun varlığının sona erdiği kabul edilirken, yeni kimliğin inşasında geleneğin mirasından faydalanılması gerektiği savunulmuştur (Plaschka v.d. 1995: 291). Bu geleneğin Avusturya muhafazakarlığında milliyetçi izdüşümlerini ise din ve anavatan olgusu teşkil etmiştir. Zira Avusturya'da siyasî muhafazakârlık din olgusunu da yeni kimlik denklemi içerisinde değerlendirmiş; bilvesile seçmen eğilimlerine doğrudan etkisi olan dinî aidiyet ve bu aidiyete vurgu yapan siyasî söylemler ve uygulamalar, ülkede yaşanan kimlik krizinden çıkış reçetesi olarak teklif edilmiştir. Zira çoğunlukla kırsal kesimden oy alan Hristiyan Sosyal Partisi, 1920 sonrası Katolikliği daha fazla ön plana çıkarmıştır (Wodak v.d., 2009: 719).

Avusturya Cumhuriyeti'nde din ve gelenek vurgusunun ön plana çıkmasında sosyal ve ekonomik sorunlara karşı uzlaştırmacı merkez siyasetin ve müşterek bir siyasî kültürün gelişmemesi de etkili olmuştur. Monarşi sonrası demokratik ulus inşası projesini hayata geçirmeye yönelik ilk girişimler, 1920'lerde ve 1930'larda sosyal demokratlar ve muhafazakârların keskin ideolojik yönelimleri nedeniyle akamete uğramıştır (Wodak v.d., 2009: 977).⁷ Bununla beraber İmparatorluk sonrası "cüce devlet" algısının yanına "cüce ekonomi" de eklenmiş, bu durum toplumda farklı etnik/dinî unsurlara karşı düşman imajını da beslemiştir (Rosecker, 2021: 2). Bu bağlamda Hristiyan Sosyal Partisi içerisinde monarşi yanlıları dışında, Leopold Kunschak, Karl Lueger gibi Yahudi karşıtı siyasetçiler de 1918 sonrası seslerini yükseltmeye başlamışlardır. Savaşta yenilgi, asırlık imparatorluğun çöküşü, ekonomik ve sosyal buhranın derinleşmesi ve bunu müteakip büyükşehirlere başlayan göç⁸ ile ulusal moral değerlerini yitiren halk için Yahudiler düşman imajına dönüşmüştür. Avusturya'da antisemitizm, sosyal ve ekonomik sorunlar karşısında araçsallaştırılarak Avusturya siyaset atmosferine eklenmiştir (Wien und die jüdische Erfahrung 42; Rosecker, 2021: 2-3).

1930'lara gelindiğinde Avusturya'da muhafazakâr siyaset, totaliter bir rejime doğru evrilmeye başlamış; totaliter rejimin yükselişinde antisemitizme, pan-cermenizm karşıtlığı da eşlik etmiştir. Özellikle 1933 yılında Almanya'da Nazilerin iktidara gelmesiyle Avusturyalılık kimliği, Avusturya anayurdunu koruma refleksine bürünmüştür (Plaschka v.d., 1995: 302-303). 1930'lu yıllar, aynı zamanda Avusturya'da siyasî

⁷ Avusturya'da İgnaz Seipel (1922-1924), Rudolf Ramek (1924-1926) ve İgnaz Seipel'in yeniden görev yaptığı 1926-1929 yılları arasında görece siyasi bir istikrardan söz edilebilir. Zira bu dönemde siyasî partilerin parlamentoda temsiline ilişkin herhangi bir kısıtlama veya yasak söz konusu olmamıştır. Lakin sosyal demokratlar ve sağ fraksiyonların siyasî partileri yanında paramiliter yapılar kurduğu görülmektedir. Bu yapılar siyasî partilerin kendi güçlerini tahkim etmek adına sivil siyaseti baskılayan bir süreci beraberinde getirmiştir. Avusturya'da sol cenahın 1924 yılında oluşturduğu Republikanischer Schutzbund isimli örgüte karşı ağırlıklı olarak monarşi döneminde askerlik yapan kişilerce oluşturulan Der Österreichische Heimatschutz (Heimwehr) örgütü yine paramiliter metotla hareket etmiştir (Dachs v.d., 2017: 104-107). İki grup arasında dönem dönem yaşanan gerilim nihayet 1927 yılında Schattendorfer Urteil (Schattendorfer Davası) sırasında kanlı saldırılara dönüşmüştür. 1927 yılında sosyal demokratların düzenlediği bir etkinlik sırasında bir çocuğun Heimwehr tarafından öldürülmesi ve ardından öldüren kişi/kişilerin beraat etmesi sonucu kitlesel protesto gösterileri başlamış ve yaşanan çatışmalarda 90 kişi ölümler yüzlerce kişide yaralanmıştır. 1927 yılında yaşanan kanlı çatışma 1930'ların başlarına kadar sürmüştür (Zeyringer ve Gollner, 2012: 479; Schmitz, 1947: 179-180).

⁸ 1848 yılında Viyana'da yaşayan Yahudilerin sayısı birkaç binden 1910'da 175.000'e (nüfusun %8,6'sı) kadar yükselmiştir (Bruckmüller, 2021: 151).

istikrarsızlıklar ve ekonomik buhranlar sebebiyle demokratik rejimin tasfiye edildiği, monarşi mirasının ideolojik olarak araçsallaştırılarak *-fili-* klerikal faşizmin⁹ tesis edildiği bir döneme tekabül etmiştir. 1920'li yıllarda Hıristiyan Sosyal Partisi'nin önderlerinden Engelbert Dollfuss, 1932 yılında Şansölye ve Dış İşleri Bakanı olmuştur. Dollfuss rejimi eski Avusturya geleneklerini geliştirmeyi üstlenmiş (Plaschka v.d., 1995: 302); bunu yaparken ülkede Almanya taraftarı olan grupların etkisinin azaltılmasını amaçlamıştır. Yeni Avusturyalı kimliği için Almanya bir tehdit olarak algılanmış ve bu tehdidin bertaraf edilmesi adına "daha iyi bir Alman devleti"¹⁰ ifadesi sıklıkla kullanılmıştır (Plaschka v.d., 1995: 302). Dollfuss yönetimi bir taraftan Avusturya'nın Almanya ile farklılıklarını vurgularken diğer taraftan da daha orijinalinin vadedildiği bir devlete işaret etmiştir.

Totalitarizm anlayışıyla şekillenen yönetim, bir süre sonra karşıt görüşlere yaşam alanı tanımamaya başlamıştır. Bu bağlamda 21 Mayıs 1933 yılında olağan genel seçimleri erteleme kararı alan Dollfuss, Mayıs 1933'te Avusturya Komünist Partisi'ni ve Nazi Partisi'nin Avusturya şubelerini kapatmıştır.¹¹ Dollfuss'un bu kararlarını kendi iktidarını tahkim etmek adına "Anavatan Cephesi'nin (Vaterländische Front)" kuruluşu izlemiştir. Bununla beraber 1934 yılında Sosyal Demokrat Parti tarafından kurulan Schutzbund (partiye bağlı paramiliter yapı) kapatılmış, sonrasında Linz ve Viyana'da patlak veren sokak çatışmalarına karşı Avusturya işçi sendikalarının varlığına son verilmiştir.

1933 yılında Almanya'da yönetimi ele alan Nazilerin, Versay zincirlerinden kurtulmakla birlikte ilk dış politika hedefi Avusturya ile birleşmek olmuştur. Nazilerin Avusturya'da siyasî nüfuzlarını arttırmaya yönelik faaliyetleri, Dollfuss rejiminin sert tepkisiyle karşılaşmıştır. Avusturya'daki Nazi şubelerinin kapatılmasının yanında Avusturya halkını Dollfuss rejimine karşı isyana teşvik eden Nazi yerel Müfettişi Habicht ülkeden sürülmüştür. Avusturya'nın bu kararına Naziler, silahlı eylemler, telefon kablolarının kesilmesi, demiryollarına ve kamu binalarına bombalı saldırılar düzenleyerek mukabele etmişlerdir (Messner, 2004: 57). Nazi Almanyası'yla bu gerilim, Şansölye Dollfuss'un 25 Temmuz 1934'te Avusturyalı bir Nasyonal Sosyalist tarafında öldürülmesiyle daha da tırmanmıştır. Zira Şansölye Dollfuss suikastı sonrası Avusturya'da Nasyonal Sosyalizm'e yönelik tepkiler artmış ve bununla birlikte Alman Devletine dahil olma yönündeki propagandanın kamuoyunda etkisi azalmıştır (Schultze-Rhonhof, 2003: 99-101). İktidarın yeni sahibi Schuschnigg, Avusturya-Almanya ilişkileri iki yıl süreyle dondurma kararı almıştır. Schuschnigg'e göre Avusturya, Hitler İmparatorluğu'nun değil, Alp topraklarının eski imparatorluğun seçkin ve meşru bir devletiydi (Boyer, 2022: 798).

Bu dönemde "Anavatan Cephesiyle" başlayan Hıristiyan Sosyal Partisi'nin baskı rejimi, Hıristiyan/Katolik renklerle melezleşmeye başlamıştır (Schultze-Rhonhof, 2003: 102). Mamafih 1 Mayıs 1934 anayasası, dinî totaliter rejimin inşa edilmesine zemin hazırlamıştır. Zira "Tüm adaletin kaynağı olan Yüce Tanrı adına" ibaresi anayasanın giriş cümlesi oluşturmuş, yeni anayasaya göre Avusturya federal bir devlet olarak tanımlanırken (madde 1), devletin başkenti Viyana olarak kabul edilmiştir (madde 2). Bununla beraber Avusturya, Monarşi mirasını bayrağına taşımış ve bayrak, "kırmızı- beyaz- kırmızı" renklerden oluşmuştur (madde 3). Anayasa'nın 29. maddesinde yer alan "Katolik Kilisesi, diğer yasal olarak tanınan kiliseler ve dini topluluklar kamu hukuku statüsüne sahiptir" ibaresi, dinin rejim üzerindeki rengini ortaya koymak bakımından dikkat çekici olmuştur. ¹² Yeni anayasa ilk olarak "Savaş Ekonomisini Etkinleştirme Yasasına" dayanarak Nisan 1934'ün sonunda ilan edilmiş ve ardından Sosyal Demokratlar olmadan

⁹ Bu konu için ayrıca bakınız: Pinto, 2012.

¹⁰ Y.N.: "Daha iyi bir Alman Devleti" ifadesi, Avusturya ile Almanya rekabetine atfen Avusturya'nın Monarşi hafızasını ve köklerini, dahi devlet geleneğini vurgulamak amacıyla kullanılmıştır. Zira bu husus, muhafazakâr siyasetin Avusturya misyonunun siyasetteki izdüşümü olarak okunabilir. Bu bağlamda Avusturya muhafazakarlığı, güçlü bir devlet ve yönetim geleneği ön plana çıkarırken güç merkezinin Almanya olduğu bir siyasete mesafeli bir tavır sergilemiştir.

¹¹ Yeni faşist rejime Almanya'nın da ilgisi gecikmemiştir. Bu manada 1933 sonbaharında Dollfuss, hükümete katılma konusunda Avusturya'dan sorumlu NSDAP devlet müfettişi Habicht ile görüşmüş, ancak Nazilerin mutlak kontrol istemesi sonucu bu girişim başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Yine o dönem Nazi Bakanı Hans Frank, Berlin'den Viyana'ya gelerek görüşmelerde bulunmuş olsa da bu girişimlerden de sonuç alınamamıştır. Ardından gerçekleşen ve çok sayıda ölümlü sonuçlanan saldırılar sonrası, NSDAP ve şubeleri yasaklanmıştır. Bu durum artık yasa dışı olarak görülen Nasyonal Sosyalistlerin daha fazla şiddet eylemine yönelmesine neden olmuştur. Avusturya'da yalnızca 1934 Ocak ayının başında 140 bombalı saldırı gerçekleşmiştir (Bruckmüller, 2021: 192-193).

¹² 1934 Anayasası için bkz. <https://www.verfassunggen.at/at34-38/oesterreich34.htm>, (Erişim Tarihi: 03.05.2024).

parlamento tarafından onaylanmıştır. Böylece Avusturya, egemenliğini halk yerine Tanrı'dan alan, "oktroyiertel" bir yapıya haiz (Corbett, 2021: 383), "Tanrı adına yeni bir anayasayı kabul etmiştir (Bruckmüller, 2021: 195)."

Yeni rejim siyasi olarak İtalyan ve Portekiz Faşizmini model almıştır. Bir taraftan pan-cermenizmin etkileri kırılarak müstakil Avusturya ideali tahkim edilirken diğer taraftan Habsburg monarşisini, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun mirasçısı olarak yorumlayan bir Avusturya ideolojisi oluşturulmaya çalışılmıştır (Wodak v.d., 2009: 52). Bu bağlamda rejim, Avusturya'yı ve daha geniş anlamda Avrupa'yı kilise karşıtı sosyal demokrasi ve Nasyonal Sosyalizm güçlerinden kurtarma misyonunu da edinmiştir (Walterskirchen, 2004: 171). Bu bağlamda klasik faşist hareketlerden farklı olarak Avusturya faşizm, imparatorluk gelenekleri ile Katolik teokratik anlayışın harmanlandığı bir yapıyı ihtiva etmiştir (Boyer, 2022: 759). Bir diğer tabirle Avusturya'nın sahip olduğu dinî aidiyet, politik çıkarlar amacıyla yeni rejim tarafından araçsallaştırılmıştır.¹³ Dolayısıyla 19. yüzyıldan 20. yüzyılın başına kadar din-kimlik özdeşliği, bu dönemde "Avusturya karşıtlığı eşittir kilise karşıtlığı" bağlamında yorumlanmış (Pelinka, 1990: 114); Avusturya Faşizmi, İmparatorluk anıların yeniden canlandırarak siyasal hareket alanı elde etmiştir (Boyer, 2022: 776). Böylelikle yeni rejimin Alman etnik kimliğinden azade monarşi geleneği ve dinî muhafazakarlık sentezinin bir ürünü olarak Avusturyalılık kimliği, 1938'de Almanya'nın ilhakına kadar devletin resmi politikası olmuştur.

4. Sonuç

*Peki ya artık var olmayan geçmişteki Avusturyalılar, farklı bir elbise mi giymişlerdi? Hayır!
Avusturyalılar, Çekler, Polonyalılar, İtalyanlar, Slovenler, Sırplar, Rutenler, Romenler olarak nasıllarsa öyle
kaldılar. Avusturya elbisesi düştü.
Peki Avusturyalılığımın kurtulursam,
olduğum ve öyle kalacağım Alman ortaya çıkabilir mi?
Hiç de bile...*

Richard v. Schaukal

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun dağılması sonrasında Avusturya Cumhuriyeti müstakil bir ulus devlet olarak kurulsa da kendi ulusunu inşa edememiş ve nihayetinde 1938 yılında Nazi Almanya'sı tarafından ilhak edilmiştir. Demokrasinin kurumsallaşamaması, ekonomik ve sosyal buhranların siyasî kutuplaşmayla derinleşmesine sebebiyet vermiş ve bu durum Avusturya siyasetinde istikrarsızlığı beraberinde getirmiştir. Mamafih yeni cumhuriyet merkezi otoritesini bir türlü sağlayamamış, merkezi hükümet ile eyaletler arasında yaşanan çatışmalar Avusturya'da birlik görüntüsünü zedelemiştir. Ayrıca devletin ismi başta olmak üzere milli marş, milli bayrak gibi millî kimliğin temel bileşenlerini içeren hususlarda dahi siyasî ve toplumsal mutabakat sağlanamaması, ulus devlet ruhuna mütenasip ulus kimliğinin oluşmasına mümkün kılmamıştır. Bilvesile merkez kaç kuvveti, siyasette uzlaşa ve iş birliği zeminini ortadan kaldırmış, 1918 sonrası yaşanan iç çekişmeler yerini şiddet ve teröre bırakmıştır.

1918-1938 yılları arasındaki dönemde İmparatorluğun küçülmesine bağlı olarak gelişen ekonomik sorunlar ve buna bağlı olarak oluşan sosyal buhranlar sebebiyle Almanya'yla birleşme motivasyonu artmış, Avusturya'da milliyetçilik "panist-bütünleşmeci" anlayışla melezleşmiştir. Ekonomik dar boğazdan çıkış reçetesi olarak görülen ve Avusturya Sosyal Demokratlarının öncülüğünde siyasî bir projeye dönüştürülen "Alman-Avusturya Cumhuriyeti", Almanlarla köken birliğini işaret eden cermenliği siyasî mecraya taşımış, "cermenlik" yeni cumhuriyetin millî kimlik inşasında baskın bir unsura dönüşmüştür. Almanya ile birleşme düşüncesi, savaştan mağlup olarak ayrılan ve parçalanmak zorunda kalan devletin aşınan özgüvenini rehabilite edecek ve giderek yoksullaşan halkı içinde bulunduğu ekonomik zorluklardan azade kılacak bir atmosferi doğurmuştur.

¹³ Nüfusun büyük çoğunluğunun aynı dine mensup kişilerden oluşması, yeni rejimin dinî aidiyeti siyasette yükseltmesine imkân tanımıştır. Zira 1934 yılında Avusturya'da Katoliklerin oranı %90'ın üzerindeyken bu oran bazı eyaletlerde %97 seviyesinin üzerinde kaydedilmiştir (Krisch, 2003: 160).

İmparatorluktan cumhuriyete geçiş sürecinde Avusturya'da ulus inşasının "Alman" karakterinin siyasî bir entegrasyona dönüşmesine savaşın galip güçleri tarafından müsaade edilmemiştir. Bununla beraber Alman-Avusturya Cumhuriyeti denemesinin, Avusturya toplumunun biyografik hikayesiyle ne kadar uyum sağladığı da tartışma konusu olmuştur. Her ne kadar köken ve dil olarak Avusturyalılar ile Almanlar aynı kimliği paylaşırsa da İmparatorluğun siyasî hafızası ve mirası, Avusturya'da monarşi yanlısı, kültüralist muhafazakarlığı Hıristiyan Sosyal Parti öncülüğünde siyasette etkin kılmıştır. 1933 yılında iktidarın muhafazakârlar tarafından ele geçirilmesiyle 1918-1933 yılları arasında baskılanmış Katolik kimliği, yeni millî kimlik projesinin başat unsuru olmuştur. Bir diğer tabirle Alman-Avusturyalı tasavvuru, Katolik Avusturyalı kimliğine yenik düşmüştür. Lakin 1933 yılı Avusturya'da milliyetçiliğin ideolojik mutasyona uğrayarak klerikal faşizme dönüştüğü bir sürecin miladını teşkil etmiştir.

Avusturya faşizmi, Katolikliği giderek kurumsal bir yapıya büründürürken rejimin idealleri doğrultusunda yeni kültür politikasının merkezine yerleştirmiştir. Bu bağlamda Monarşi hafızası yeniden çağırılırken, toplumsal sembol ve ritüeller Katolik inancına ait unsurlarla şekillendirilmiştir. Örneğin sosyal demokrasinin geleneksel bayramı olan 1 Mayıs, 1934'ten itibaren başta çocuklar ve gençler olmak üzere halkın rejime bağlılık yemini ettiği "Yeni Anayasanın İlan Günü"ne dönüştürülmüştür. Keza halka açık gösteriler, yürüyüşler, saygı duruş ve geçit törenleri, toplum kılcallarına nüfuz etme adına yeni rejim tarafından araçsallaştırılmıştır. Bununla beraber Cihan harbi sonrası Monarşinin dağılmasıyla oluşan travma, devletin ve dinin kutsallaştırılmasıyla rehabilite edilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla Birinci Avusturya Cumhuriyeti, Hellmut Andics'in tabiriyle (1962) bugün "dahi kimsenin istemediği devlet" addedilmiştir.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Yazarların Katkıları/Authors Contributions

Çalışmanın Tasarlanması: Yazar-1 (%70), Yazar-2 (%30)

Conceiving the Study: Author-1 (%70), Author-2 (%30)

Veri Toplanması: Yazar-1 (%30), Yazar-2 (%70)

Data Collection: Author-1 (%30), Author-2 (%70)

Veri Analizi: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Data Analysis: A Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Makalenin Yazımı: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Writing Up: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Makale Gönderimi ve Revizyonu: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Submission and Revision: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Bu makale, Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

Alman-Avusturya Cumhuriyeti Geçici Anayasası, <https://alex.onb.ac.at/cgicontent/alex?apm=0&aid=sgb&datum=19180004&seite=00000004&size=45>, (Erişim Tarihi: 03.05.2024).

Andics H. (1962). *Der Staat, den keiner wollte, Österreich 1918-1938*, Wien: Herder Verlag.

Avusturya 1934 Anayasası, <https://www.verfassungen.at/at34-38/oesterreich34.htm>, (Erişim Tarihi: 03.05.2024).

Boyer, W. J. (2022). *Oxford History of Modern Europe-Austria 1867-1955*, Oxford: Oxford University Press.

Bruckmüller, E. (2021). *Geschichte kompakt: Österreich*, Wien Köln: Böhlau Verlag.

- Bruckmüller, E. (1996) *Nation Österreich, Kulturelles Bewusstsein und gesellschaftlich-politische Prozesse*, Wien Köln Graz: Böhlau Verlag.
- Corbett, T. (2021). *Die Grabstätten Meiner Vater. Die Jüdischen Friedhöfe in Wien*. Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Dachs, H., Dippelreiter, M. ve Schausberger, F. (2017). *Radikale Phrase, Wahlbündnisse und Kontinuitäten, Landtagswahlkämpfe in Österreichs Bundesländern 1919 bis 1932*, Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Diem, P. (1995). *Die Symbole Österreichs, Zeit und Geschichte in Zeichen*, Wien: Kremayr Scheriau Verlag.
- Hanisch, E. (2011). *Der große Illusionist, Otto Bauer (1881–1938)*, Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Heer, F. (2001). *Der Kampf um die Österreichische Identität*, Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Kerekes, L. (1974). Zur Außenpolitik Otto Bauers 1918/19. Die Alternative zwischen Anschlußpolitik und Donaukonföderation, *Vierteljahresschrift für Zeitgeschichte* (22) 18-45.
- Kriechbaumer, R. (2001). *Die großen Erzählungen der Politik, Politische Kultur und Parteien in Österreich von der Jahrhundertwende bis 1945*, Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Krisch, L. (2003). *Zersprengt die Dollfußketten, Die Entwicklung des Nationalsozialismus in Bad Gastein bis 1938*, Wien Köln Weimar: Böhlau Verlag.
- Messner, J. (2004). *Dollfuss An Austrian Patriot Norfolk*, Virginia: IHS Press.
- Molnar, M. (2001). *A Concise History of Hungary*, Çev. A. Magyar, Cambridge: Cambridge University Press.
- Niederstätter, A. (2007). *Geschichte Österreichs*, Stuttgart: Kohlhammer Verlag.
- Önsoy, M. (2013). Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nda Milliyetçi Hareketler, *Balkanlar El Kitabı Cilt 1 (İkinci Baskı)*, Ed. Bilgehan Gökdağ ve Osman Karatay, Ankara: Akçay Yayınları, ss. 435-446.
- Pelinka, A. (1990). *Zur österreichischen Identität: Zwischen deutscher Vereinigung und Mitteleuropa*, Wien: Carl Ueberreuter Verlag.
- Pensold, W., Nadjivan, S., Asboth, T. E. (2015). *Gemeinsame Geschichte? Ein Jahrhundert serbischer und österreichischer Mythen*, Innsbruck Wien Bozen: Studien Verlag.
- Pinto, C. A. (2012). *The Nature of Fascism Revisited, Social Science Monographs*, New York: Columbia University Press
- Plaschka G. R., Stourzh, G. ve Niederkorn P. J. (1995). *Was heißt Österreich? Inhalt und Umfang des Österreichbegriffs vom 10. Jahrhundert bis heute*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Rapport, M. (2008). *1848 Year of Revolution*. New York: Basic Books.
- Rauchensteiner, M. (2021). *Unter Beobachtung. Österreich seit 1918*, Wien: Böhlau Verlag.
- Rosecker, M. (2021). *Der österreichische Antisemitismus, Grundton der Ersten Republik*, Gloggnitz: Karl Renner-Museum.
- Santifaller, L. (1947). Über die Ostarrichi-Urkunde vom 1.November 996, *Die Furche Jahrbuch 1947*, Wien: Verlag Albert Dürer K.G.
- Schmitz, R. (1947). Erinnerungen an Seipel, *Die Furche Jahrbuch 1947*, Wien: Verlag Albert Dürer K.G.
- Schultze-Rhonhof, G. (2003). *1939- Der Krieg, der viele Väter hatte, Der lange Anlauf zum Zweiten Weltkrieg*, München: Olzog Verlag.
- Schweinberger, L. (1947). Bekenntnis zu Österreich, *Die Furche Jahrbuch 1947*, Wien: Verlag Albert Dürer K.G.

-
- Suchy, V. (1947). Ein Dichter kämpft für Österreich, *Die Furche Jahrbuch 1947*, Wien: Verlag Albert Dürer K.G.
- Taylor, A. J. P. (1948). *The Habsburg Monarchy, 1809–1918: a History of the Austrian Empire and Austria-Hungary*, London: Hamish Hamilton.
- Walterskirchen, G. (2004). *Engelbert Dollfuss. Arbeitermörder oder Heldenkanzler*, Wien: Molden Verlag.
- Wodak R., De Cillia, R., Reisigl, M. ve Liebhart, K. (2009). *The Discursive Construction of National Identity*, Çev. Angelika Hirsch, Richard Mitten, J. W. Unger, Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Zeyringer, K. ve Gollner, H. (2012). *Eine Literaturgeschichte: Österreich seit 1650*, Innsbruck Wien Bozen: Studien Verlag.